

итени съ безчисленни кули, свидѣлствуватъ за величието на Византия и вижда човѣкъ, кое ѝ помогнало тъй дълго да се съпротивлява, даже и тогава, когато оттоманскитѣ завоеватели, подобно на вълни отъ морскій приливъ, я окръжили отъ всѣхъ страна. Кръстоносцитѣ взели града съ пристѣпъ отъ-къмъ морето, кждѣ Златния Рогъ, благодарение на слѣпия Дандола; кръстоносцитѣ, слѣдъ това, изгорили и разграбили Цариградъ много по немилостиво, отколкото турцитѣ; и тий, по сетнѣ, като подкопали силитѣ на империята, — подготвили нейното падане и тържеството на мюсюлманитѣ.

Трѣбва да прочете човѣкъ прочувствованиятѣ страници въ съчинението на С. Властоса: *Послѣднитѣ дни на Цариградъ* (1453), за перипетитѣ на геройската защита на града, които происхождали подъ ръководството на императора Константина, който умрѣлъ съ оръжие въ рждѣ, слѣдъ като извършилъ чудеса отъ храбрость. Християнскитѣ народи, като оставили глупаво и подло своята послѣдняя твърдина на Босфора, открили на оттоманитѣ пътъ къмъ цѣлия Балканскій полуостровъ, въ Венгрия и къмъ Виена, и оставили истокъ четире столѣтия на варварството. Макаръ че се съединили и двѣтѣ църкви, за прѣговоритѣ на което императоръ Иоаннъ Палеологъ отишелъ лично на Флорентинскія съборъ (въ 1438—1439 год.), — но папата можалъ да испрати, за борбата съ невѣрнитѣ само петдесетъ въоръжени хора!

Византийската империя паднала съвършенно така, както сега пада оттоманската империя. Малко по малко ти изгубила всичкитѣ си области, — и настанала голѣма сиромашия. Доходитѣ, които достигали, при императоритѣ — македонци, 700 милиона франка на наши пари, паднали до 5 или 6 милиона. Цариградъ, който ималъ повече отъ половинъ милионъ жители, останалъ само съ 80,000. Така, дървото, като изгубило своитѣ клони, изсхнало, най сетнѣ, и само.

Слѣдъ нашитѣ расходки, ний закусувахме то à la française, то à la turque, то à la greque. Турцитѣ ни даваха пивъ, — голѣма чения съ добръ сваренъ оризъ, размѣсенъ съ